

Sprawozdanie z X Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Współczesna rodzina: perspektywy lokalne i europejskie”, Kraków, 23-24 października 2013 r.

W dniach 23-24.10.2013 r. w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie odbyła się kolejna, już X Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Współczesna rodzina: perspektywy lokalne i europejskie* – pod patronatem Jego Magnificencji, ks. prof. dra hab. Władysława Zuziaka, rektora UPJPII. Konferencja została zorganizowana przez pracowników naukowych kilku znaczących Uniwersytetów: Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie UPJPII (ks. prof. dr hab. Józef Stala), we współpracy z pracownikami naukowymi Wydziału Nauk Społecznych UPJPII (ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski, dr hab. Małgorzata Duda), Wydziału Studiów nad Rodziną UKSW (dr hab. Elżbieta Osewska, prof. UKSW) oraz Wydziału Teologii Katolickiej Uniwersytetu Karola w Pradze – Czechy (Dr Mariusz Kuzniar, Dr Noemi Bravená), Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Lublanie – Słowenia (prof. dr Janez Vodičar, prof. dr Stanko Gerloj). Konferencja odbyła się w ramach Krakowskich Konferencji Naukowych przy wsparciu Gminy Miejskiej Kraków – Urzędu Miasta Krakowa (szczególnie ze strony Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta), Fundacji im. Św. Jadwigi Królowej Jadwigi dla UPJPII w Krakowie, Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie i wielu darczyńców wspierających działania naukowe. Patronat informacyjny: „Gazeta Krakowska”, TVP Kraków redakcja Kroniki, „Dziennik Polski”, natomiast patronat medialny: radio PLUS i Radio Bonus. Koncepcja konferencji powstawała podczas spotkań naukowych odbywających się zarówno w Lublanie, Pradze, Warszawie, Krakowie czy Tarnowie, jak i podczas rozmów nauczycieli akademickich z przedstawicielami ruchów i stowarzyszeń działających na rzecz rodziny, studentami i rodzicami. Niniejsza konferencja jest wyrazem troski organizatorów o rodzinę, wszystkich jej członków oraz realizację jej podstawowych funkcji. W konferencji uczestniczyli nauczyciele akademicy związani z naukami o rodzinie, studenci, nauczyciele, wychowawcy, rodzice i osoby zainteresowane poruszaną problematyką. W konferencji wzięło udział około 200 osób: w pierwszym dniu ponad 160 (z Polski, Słowacji, Czech, Słowenii i Niemiec), a w drugim (zamkniętym) ponad 30 pracowników naukowo-dydaktycznych z Polski, Czech, Słowacji i Słowenii – przedstawiciele wydziałów realizujących kierunek nauki o rodzinie.

Na adres głównych organizatorów wpłynęło kilkanaście okolicznościowych listów gratulacyjnych: ks. prof. dr hab. Władysław Zuziak, rektor UPJPII; bp

dr Jan Wątroba, biskup rzeszowski, Przewodniczący Rady ds. Rodziny KEP; bp dr Andrzej Jeż, biskup tarnowski; bp Karel Herbst, biskup pomocniczy archidiecezji praskiej, Przewodniczący Komisji Katechetycznej Konferencji Episkopatu Czech; Elizabeth Davies, Pełnomocnik ds. programów dotyczących małżeństwa i rodziny Konferencja Episkopatu Anglii i Walii; ks. prof. dr hab. Tadeusz Dola, dziekan Wydziału Teologicznego UO; ks. prof. UWM dr hab. Piotr Duksa, dziekan Wydziału Teologii UWM; ks. prof. UMK dr hab. Dariusz Kotecki, dziekan Wydziału Teologicznego UMK; ks. prof. UPJPII dr hab. Wojciech Zyzak, dziekan Wydziału Teologicznego UPJPII; ks. prof. UPJPII dr hab. Ireneusz Stolarczyk, dziekan Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie UPJPII; ks. prof. dr hab. Christian Gostečnik, dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Lublanie; ks. dr Prokop Brož, dziekan Katolickiego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Karola w Pradze; ks. prof. dr Hektor Scerri, prodziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Maltańskiego; ks. prof. UKSW dr hab. Mieczysław Ozorowski, dziekan Wydziału Studiów nad Rodziną UKSW a zarazem Przewodniczący Polskiego Stowarzyszenia Familio-logicznego; ks. prof. dr hab. Piotr Morciniec, przewodniczący Sekcji Polskiej i Członek Prezydium Europejskiego Stowarzyszenia Teologii Katolickiej.

Konferencję rozpoczął (w języku polskim i w języku niemieckim) ks. prof. dr hab. Józef Stala przywitaniem gości i wprowadzeniem w tematykę obrad. Wskazał na wybrany temat, zaangażowanie i wkład poszczególnych osób w przygotowanie niniejszej konferencji, podkreślił także pomoc współpracowników z własnego Uniwersytetu: Iwony Bąk z Biura Badań Naukowych UPJPII; dyrektora Magdaleny Nagieć i współpracowników Biblioteki UPJPII; dyrektora Sebastiana Wojnowskiego i współpracowników Wydawnictwa Naukowego UPJPII; pracowników Biura Promocji i Informacji UPJPII: kierownika Krzysztofa Mleczko oraz rzecznika prasowego Moniki Wiertek; administratora strony internetowej Piotra Kowalskiego. Następnie zaprosił do wystąpień okolicznościowych ks. prof. dra hab. Władysława Zuziaka – rektora UPJPII, ks. dra Antoniego Świerczka, prodziekana WNS UPJPII i prof. dra hab. Kazimierza Wiatra, senatora RP, którzy podkreślili ważność aktualność i ważność konferencji.

Pierwszy dzień konferencji został podzielony na dwie części. W pierwszej, którą prowadził ks. prof. dr hab. Józef Stala, zostały przedstawione cztery główne referaty wprowadzające: 1° ks. prof. dr hab. Stanko Gerjolj (University of Ljubljana, Slovenia), *Biblical Families and Current Educational Challenges (Rodziny biblijne a aktualne wyzwania edukacyjne)*; 2° ks. dr hab. Zbigniew Waleszczuk (Catholic University of Eichstaett-Ingolstadt, Germany), *Die*

Familie - ein Relikt aus der Vergangenheit oder das Fundament der Zukunft? (Rodzina – reliktem przeszłości czy fundamentem przyszłości?); 3° ks. prof. dr hab. Anton Fabian (Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach), Rozdiely v interpretácii manželstva v súčasnej spoločnosti a cirkvi (Różnice w interpretacji małżeństwa we współczesnym społeczeństwie i Kościele); 4° ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal (UPJPII), Matriarchat, patriarchat czy taka sama godność i różnorodność zadań? Przyczynek do oceny aktualności chrześcijańskiej duchowości rodziny. Przedstawiciele czterech europejskich uniwersytetów, sięgając do źródeł biblijnych, nauczania Kościoła oraz aktualnych dokumentów państwowych, wskazali na rodzinę jako podstawowe środowisko rozwoju i wychowania człowieka, podkreślając, iż minimalizowanie wartości rodziny przynosi w konsekwencji osłabienie samego człowieka, społeczeństwa, Kościoła i narodu. Bezpośrednio po wygłoszonych referatach nastąpiła dyskusja.

Następnie uczestnicy mieli możliwość udziału w jednej z trzech równoległych grup tematycznych. W pierwszej grupie tematycznej: *Kościół a rodzina*, której przewodniczył ks. prof. dr hab. Józef Stala, zostało wygłoszonych siedem następujących referatów: 1° ks. dr hab. Marek Kluz (UPJPII), *Problem wychowania moralnego wyzwaniem dla współczesnej rodziny*; 2° p. dr Katarzyna Zielińska-Król (KUL), ks. dr Jerzy Król (PWSZ w Chełmie), *Perspektywy wychowawcze współczesnej rodziny*; 3° p. dr Łukasz Ryszka (UPJPII), *Rola Kościoła katolickiego w umacnianiu świadomości narodowo-kulturowej Polaków w Niemczech*; 4. p° mgr lic. Karina Zajac (UŚ), *Rodzina śląska: co zostało z tradycji? Perspektywy odnowy*; 5° ks. dr Cezary Naumowicz (UKSW), *Rola rodziny w budowaniu cywilizacji pokoju - kontekst lokalny i globalny*; 6° ks. dr Robert Kantor (UPJPII), *Małżeństwo kanoniczne jako budowanie wspólnoty rodzinnej na dobre i na złe do końca życia (Perspektywa sądowa wykluczenia nierozzerwalności małżeństwa)*; 7°. ks. prof. dr hab. Józef Stala (UPJPII), *Troska Kościoła o współczesną rodzinę*. Po ostatnim wygłoszonym referacie nastąpiła dyskusja i wymiana doświadczeń w omawianym obszarze zagadnień.

Z kolei w drugiej grupie tematycznej: *Rodzina wobec problemów*, której przewodniczył ks. dr Antoni Świerczek, zaprezentowano siedem referatów: 1° ks. dr Mariusz Kuźniar (Charles University in Prague), *Hodnoty a životní styl českých rodin – sociologický výzkum (Wartości a style życia czeskich rodzin – badania socjologiczne)*; 2° ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII (UPJPII), *Rodzina wobec medialnej „produkcji sensu”*; 3° ks. dr hab. Dariusz Lipiec (KUL), *Rodzina człowieka niepełnosprawnego jako wyzwanie dla duszpasterstwa parafialnego*; 4° p. dr Jolanta Baran (UP w Krakowie), *O wy-*

branych obszarach wsparcia rodzin wychowujących dziecko z uszkodzonym słuchem – fakty i prognozy; 5° ks. dr Grzegorz Godawa (UPJPII), *Psychospołeczne uwarunkowania wychowania dziecka przez samotnego ojca. Sytuacja w Polsce i Wielkiej Brytanii*; 6° p. mgr Ewa Kiełek-Rataj (UO), *Rodzicielstwo w narracjach osób wybierających bezdzietny styl życia*; 7° p. dr Noemi Bravená (Charles University in Prague), *Současná česká rodina a péče o přesah dítěte (Współczesna czeska rodzina i jej troska o transcendentny wymiar wychowania dziecka)*. Obrady zakończyły się wieloma propozycjami wypowiedzianymi podczas dyskusji i wymiany doświadczeń.

W trzeciej zaś grupie tematycznej: *Rodzina w perspektywie międzynarodowej*, której przewodniczyła dr hab. Elżbieta Osewska, prof. UKSW, ukazano osiem zagadnień: 1° ks. prof. dr hab. Janez Vodičar (University of Ljubljana, Slovenia), *Married Couples Ministries as a Place of Catechesis (Duszpasterstwo par małżeńskich jako miejsce katechezy)*; 2° p. doc. dr Barbara Simonič (University of Ljubljana, Slovenia), *Empathic Parenting and Child Development (Empatyczne rodzicielstwo a rozwój dziecka)*; 3° ks. doc. dr hab. Ludvík Dřimal (Charles University in Prague), *Katecheze v současné české rodině (Katecheza we współczesnej czeskiej rodzinie)*; 4° p. mgr Tanja Pate (University of Ljubljana, Slovenia), *Families with Chronically Ill Children and Relational Family Model (Rodziny z chronicznie chorymi dziećmi a relacyjny model rodzinny)*; 5° p. dr Maria Sedlakova (Kosice, Slovenska Republika), *Zmysel zivota nahradnych rodicov (Sens życia rodziców zastępczych)*; 6° p. mgr Iwona Waldzińska (PWSZ w Oświęcimiu), *A Migration Profile of a Polish Family after Poland's Accession to the European Union (Specyfika migracji rodzin polskich w kontekście integracji z Unią Europejską)*; 7° p. dr hab. Elżbieta Osewska, prof. UKSW (UKSW), *The Family: A Potential Space for Religious Experience (Rodzina: potencjalna przestrzeń doświadczenia religijnego)*; 8° p. dr hab. Małgorzata Stopikowska, prof. Ateneum (*Ateneum – Szkoła Wyższa w Gdańsku*); *Małżeństwa polsko-arabskie: specyfika i zagrożenia*. Podobnie jak w dwóch poprzednich grupach obrady zakończyły się wymianą spostrzeżeń oraz dyskusją prowadzoną w języku angielskim i polskim.

W drugim dniu konferencji – również podzielonym na dwie części – uczestniczyli nauczyciele akademicy – przedstawiciele wydziałów kościelnych i świeckich prowadzących kierunek nauki o rodzinie. W części I: *Nauki o rodzinie w kontekście aktualnych wyzwań społeczno-politycznych, kulturowych, religijnych i edukacyjnych*, której przewodniczył ks. prof. dr hab. Piotr Morciniec, do wygłoszenia referatów zostali zaproszeni: 1° ks. prof. dr hab. Bronisław Mierzwiński (UKSW), *Perspektywa teologiczna*; 2° ks. prof. dr hab.

Ireneusz Mroczkowski (UKSW), *Perspektywa antropologiczna*; 3° ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski (UPJPII), *Perspektywa pedagogiczna*; 4° p. dr hab. Alicja Kalus (UO), *Perspektywa psychologiczna*; 5° p. prof. dr hab. Lucjan Kocik (UPJPII), *Perspektywa socjologiczna*. Po ukazaniu pięciu perspektyw nauk o rodzinie nastąpiła dyskusja, w której wskazano na konieczność ukazania trwałości fundamentów nauk o rodzinie.

Z kolei do części II: *Nauki o rodzinie – miejsce nauk o rodzinie wśród innych dyscyplin, jakość kształcenia, metodologia*, której przewodniczył ks. prof. dr hab. Józef Stala, zostali poproszeni 1° P. prof. dr hab. Wojciech Krzysztof Świątkiewicz (UŚ), *Kierunek nauki o rodzinie*; 2° P. dr hab. Elżbieta Osewska, prof. UKSW (UKSW), *Troska o jakość kształcenia na kierunku nauki o rodzinie*; 3° Ks. prof. dr Christian Gostečnik, p. doc. dr Barbara Simonič, p. Tanja Pate (University of Ljubljana, Slovenia), *Relational Family Therapy in theory and practice (Oparta na relacjach terapia rodzinna w teorii i praktyce)*; 4° P. dr hab. Małgorzata Stopikowska, prof. Ateneum (*Ateneum – Szkoła Wyższa w Gdańsku*), *Nauki o rodzinie w Polsce i na świecie – koncepcje i perspektywy rozwoju*.

Uczestniczący w drugim dniu konferencji podkreślali, iż nauki o rodzinie są nową dyscypliną naukową, co stawia przed nią wyzwanie wypracowania specyficznej metodologii. Nauki o rodzinie podejmują integralną problematykę małżeństwa i rodziny, łącząc perspektywę humanistyczną (koncentrującą się na istocie małżeństwa i rodziny) i społeczną (dotyczącą środowisk wychowawczych, instytucji współpracujących z małżeństwem i rodziną oraz systemów wspierających małżeństwo i rodzinę w realizacji ich funkcji).

Wydaje się, iż trafnym podsumowaniem konferencji jest fragment listu ks. prof. dra hab. Władysława Zuziaka, rektora UPJPII, który objął konferencję patronatem: „Jako rektor uczelni, która stara się rozwijać i stosować naukę społeczną swojego patrona bł. Jana Pawła II, zwłaszcza dotyczącą rodziny, serdecznie gratuluję wyboru tematu i zaproszenia wybitnych prelegentów – przedstawicieli nauk o rodzinie z Środkowo-Wschodniej Europy – którzy z pewnością omówią go z perspektyw różnych dyskursów naukowych. Na ręce Czcigodnego Księdza Profesora składam słowa powitania dla wszystkich Szanownych Uczestników dzisiejszego spotkania, których obecność świadczy o tym, że problematyka zaproponowana przez organizatorów jest potrzebna i wymagająca refleksji... Rodzina jest podstawową jednostką każdej społeczności, dlatego zadaniem środowiska akademickiego jest ze wszystkich sił – myśląc o silnej Europie – wspierać politykę prorodzinną, wzmacniającą i chroniącą instytucję rodziny. Jestem wdzięczny, że Uniwersytet Papieski Jana

Pawła II w Krakowie dzięki działalności swoich pracowników może czynnie włączyć się w ważną dyskusję społeczną dotyczącą rodziny. Raz jeszcze gratuluję organizatorom wyboru tematyki i życzę owocnych, ubogacających obrad”.

Elżbieta Osewska – WSR UKSW Warszawa